

ОБЛІКОВИЙ ВИМІР ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТОВАРІВ

Фармацевтична галузь, як і багато інших галузей промисловості, постійно розвивається. Цьому сприяють науково-технічний прогрес та високі вимоги суспільства до якості лікарських препаратів, і навіть бажання отримати ліки з неймовірними властивостями. Інновації не стоять на місці, тому **фармацевтичні товари** не лише збільшуються у кількості, а й змінюються їхні форми та якості, створюються нові засоби та препарати, що збільшує темпи зростання попиту на таку продукцію. Але будь-які виготовлені чи призначені для продажу фармацевтичні товари, ліки й засоби необхідно обліковувати, що передбачає віднесення їх до певних груп, рахунків та інших класифікацій бухгалтерського обліку. Тому чітке розуміння такого об'єкту обліку як **фармацевтичні товари (його складових)** сприятиме **ефективному управлінню діяльністю фармацевтичного підприємства.**

До товарів фармацевтичної галузі відносяться лікарські засоби, препарати та медичні вироби, які є особливою продукцією. **У фармацевтичній галузі основними поняттями є лікарський засіб та лікарський препарат. Розглянемо значення даних термінів у законодавстві про лікарські засоби.**

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про лікарські засоби» лікарський засіб – будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ) та допоміжних речовин), що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох АФІ та допоміжних речовин), яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу [1].

Згідно чинного законодавства [1] до лікарських засобів належать: АФІ, продукція «in bulk»; готові лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти); гомеопатичні засоби; засоби, які використовуються для виявлення збудників хвороб, а також боротьби із збудниками хвороб або паразитами; лікарські косметичні засоби та лікарські домішки до харчових продуктів.

Отже, основними складовими лікарських засобів є активні фармацевтичні інгредієнти (АФІ), допоміжні речовини, продукція «in bulk» та готові лікарські засоби. Дослідимо сутність кожного з цих понять детальніше у законодавстві про лікарські засоби (табл. 1).

Таблиця 1. Основні складові лікарських засобів та їх трактування згідно Закону України «Про лікарські засоби» [1]

<i>№ з/п</i>	<i>Поняття</i>	<i>Визначення</i>
1	2	3
1	Активний фармацевтичний інгредієнт (АФІ) (лікарська речовина, діюча речовина, субстанція)	Будь-яка речовина чи суміш речовин, що призначена для використання у виробництві лікарського засобу і під час цього використання стає його активним інгредієнтом. Такі речовини мають фармакологічну чи іншу безпосередню дію на організм людини, у складі готових форм лікарських засобів їх застосовують для лікування, діагностики чи профілактики захворювання, для зміни стану, структур або фізіологічних функцій організму, для догляду, обробки та полегшення симптомів
2	Допоміжна речовина (ексципієнт)	Будь-яка речовина лікарської форми, яка не є АФІ або готовим лікарським засобом та відповідно не здійснює фармакологічної, імунологічної або діагностичної дії, входить до лікарського засобу та необхідна для його виробництва (виготовлення), зберігання та/або застосування

Продовження таблиці 1

1	2	3
3	Продукція «in bulk»	Будь-який лікарський засіб, призначений для виробництва готового лікарського засобу, який пройшов усі стадії технологічного процесу, крім стадії фасування та/або кінцевого пакування і маркування
4	Готові лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти)	Дозовані лікарські засоби у вигляді та стані, в якому їх застосовують, що пройшли всі стадії виробництва (виготовлення), включаючи остаточне пакування

Проаналізувавши основні поняття, які наведені у законодавстві про лікарські засоби (табл. 1), можна зазначити, що до лікарських засобів включаються як готові вироби, наприклад, лікарські препарати, ліки, медикаменти, так і речовини, які підлягають переробці, призначені для використання у виробництві, фасування, пакування тощо.

Для потреб бухгалтерського обліку перша група складових лікарських засобів, які вже є у готовому вигляді та мають лікарську форму, обліковуються як готова продукція та/або товари; друга група – речовини й незакінчена продукція, які не пройшли всіх етапів технологічного процесу, в обліку можуть відображатися як сировина й матеріали, купівельні напівфабрикати, напівфабрикати власного виробництва і давальницька сировина (матеріали, передані в переробку, та матеріали, прийняті для переробки).

Результати проведеного дослідження сприятимуть подальшому удосконаленню бухгалтерського обліку фармацевтичних товарів на виробничих підприємствах цієї галузі.

Список використаної літератури:

1. *Про лікарські засоби: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 02.10.2017).*